

Smør på flekk

Tormod Vaaland Burkey, forfatter av *Ethics for a Full World*

Dagbladets lederavdeling har en god leder 5. juni om hvordan Ap, Sp og FrP nylig gikk sammen med regjeringspartiene for å uthule vernet av ulven enda mer. Men tilstanden for ulven, og i den norske stats "forvaltning" av ulven, er enda verre enn som så.

Situasjonen er slik at den vedtatt endringen egentlig ikke burde ha noen betydning, om det ikke var for at **gjengs praksis når det kommer til våre store rovdyr slett ikke henger på greip.**

Lovendringen er kommet istand fordi staten tidligere i år tapte på ett lite punkt i Borgarting Lagmannsrett, som hadde med anvendelsen av unntaksbestemmelsen 18c i Naturmangfoldloven å gjøre. Det er derfor de nevnte partiene nå endrer loven på dette punkt. Det er i utgangspunktet oppsiktsvekkende at staten taper i retten, fordi norsk miljølovgivning i praksis har vist seg gjentatte ganger å være særdeles svak. Etter min mening burde en riktig tolkning av loven imidlertid gi et meget strengere vern enn det domstolene—og Stortinget, og Miljødirektoratet, og Departementet—har fått med seg.

Det skal nå "legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget, er nådd". Men **Miljødirektoratet har i gjentatte rettssaker innrømmet at de allerede styrer etter bestandsmålet.**

Dagbladets Lederavdeling skriver at nå gjøres denne minstestandarden til et tak på antall dyr. Men faktum er at Stortinget (og Direktoratet) lenge har ansett dette som et tak på antall dyr. Dette til tross for at det i seg selv **åpenbart ikke er riktig eller lovlig**, og til tross for at Professor Fauchald ved juridisk fakultet i Oslo har levert en juridisk betenkning som viser at bestandsmålet selvfølgelig må forstås som et minimumsmål, og ikke et maksimumsmål. Miljødirektoratet har sagt i retten at de anser bestandsmålet som et *intervallmål*: at når bestandsmålet er satt til 4-6 årlige ynglinger så mener de at dette betyr at

det skal være *minst* 4 og *maksimum* 6 (siden ulvepar reproducerer hvert år om de ikke destrueres så kan antall ynglinger sidestilles med antall flokker/par vi skal ha i Norge og grenseområdene, hvor sistnevnte vektlegges med en halv).

I Lagmannsretten i siste ulverettssak støttet forvaltningen seg stadig på en rapport fra Naturvårdsverket i Sverige som hevder at en bestand på 300 ulver i Sverige (og 40 i Norge) ville være tilstrekkelig for å oppfylle EUs krav om en gunstig bevaringsstatus. Faktum er at ingen kvalifiserte populasjonsdynamikere eller populasjongenetikere ville finne på å konkludere noe slikt som at en så liten bestand ville være i nærheten av gunstig bevaringsstatus. Og aller minst en bestand som allerede er så kritisk innavlet, med ekstremt lav genetisk variasjon og innavlsdepresjon, som den sør-skandinaviske ulvebestanden.

Man behøver ikke ty til

Bernkonvensjonen. Den norske Naturmangfoldloven, og Grunnlovens miljøparagraf, burde i seg selv være mer enn nok til å gi ulven i Norge meget strengere vern—ikke mindre strengt vern som Stortingets flertall ser ut til å ønske. Det er ikke først og fremst at “lovendringen i seg selv er et brudd på våre internasjonale forpliktelser” som Dagbladet skriver. **Lovendringen, og Stortingets bestandsmål, er i utgangspunktet et brudd på norske lover, som er høyere enn unntaksbestemmelsen, paragraf 18.** Lovendringen er i tillegg reelt meningsløs.

I forslaget fra Ap sies det: “Vilkåret for felling skal anses å være oppfylt når bestandsmålet er nådd og felling ikke truer bestandens overlevelse”. Faktum er at felling, og særlig de stadig gjentatte fellingene som den feilaktige tolkningen av bestandsmålet legger opp til, *truer bestandens overlevelse*.

Faktum er at bestandsmålet i seg selv, slik det har blitt praktisert i åresvis allerede, truer bestandens overlevelse. Så i siste instans er det Stortingets rovviltforlik som truer bestandens overlevelse. Og følgelig er ulovlig.

Stortinget har ikke forhørt seg med kvalifiserte populasjonsdynamikere og populasjonsgenetikere når bestandsmålet ble satt. Bestandsmålet er ikke faglig bestemt, men politisk bestemt. Men politiske rovviltforlik kan heller ikke være i strid med norsk lov.

Lovendringen spiller ingen rolle i dagens situasjon, fordi det ikke ligger noen faglige vurderinger bak Stortingets bestandsmål og **felling truer bestandens overlevelse selv om bestandsmålet er nådd.**

Faktum er at Stortinget selv må rette seg etter de lover som de selv har vedtatt. Det gjør de ikke. Dette fordi flertallet ikke forstår, eller ikke *vil* forstå, de faglige forholdene i dette. De har også tilsynelatende sørget for å ikke få noen til å fortelle dem det de trenger å forstå av populasjonsdynamikk og populasjonsgenetikk for at deres rovviltforlik, og regjeringens/direktoratets praksis for vedtak om lisensjakt, skal være lovlige.

Etter min mening, er Stortingets rovviltforlik (bestandsmålet) i strid med Naturmangfoldloven og Grunnloven. Forvaltningsvedtakene som styrer etter bestandsmålene er også ulovlige, fordi alt dette *truer bestandens overlevelse*. Videre er det etter min mening **i strid med Miljøinformasjonsloven og Århuskonvensjonen at Direktoratet ikke sørger for at Stortinget, og velgerne, får den nødvendige kunnskapen om, og forståelsen av, disse forholdene**. Dessverre er det slik at Direktoratet selv, og de biologene de eventuelt forhører seg med, mangler dette. Det er ikke slik at en biolog er en biolog er en biolog. De faglige spørsmålene her er min spisskompetanse (i motsetning til de som styrer med dette i direktorat og departement). Jeg har mange års fartstid bak meg med å simulere små bestanders overlevelse, og å skrive mine egne simuleringsmodeller for dette, så jeg vet utmerket godt hvilke faktorer som må tas hensyn til i slike vurderinger. Utgreiinger om dette temaet kan leses her: <https://tinyurl.com/ybmcqyf9> og her: <https://tinyurl.com/yb2c9val>.

Bernkonvensjonen er som mange andre internasjonale avtaler, temmelig tannløs. De stadige henvisningene til Bernkonvensjonen er unødvendige, ettersom man i første instans bør rette seg etter de norske lover som gjelder og disse burde være mer enn nok—**hvis alle parter var klar over de reelle forholdene**. De stadige ulvefellingene må opphøre fordi de truer bestandens overlevelse, og det er i strid med norsk lov.

En kritisk utryddelsestruet bestand bør ha en faglig forankret minstestørrelse, og en handlingsplan for å få den ut av status som truet. Saken er at når bestandens overlevelse er så prekær som den er i Sør-Skandinavia, og spesielt i Norge, så er det ikke rom for å ta politiske hensyn i forvaltningen. **Å tolke bestandsmålet som et maksimum, som utløser lisensjakt, er en ren utryddelsespolitikk.**